

مدیریت خانواده جلد (۱)

شاخه‌ی: کار دانش

زمینه‌ی: خدمات

گروه تحصیلی: هنر

زیر گروه: کارهای هنری در خانه

رشته‌ی مهارتی: مدیریت و برنامه‌ریزی خانواده

شماره‌ی رشته‌ی مهارتی: ۳۰۵-۱۰۱-۱۰-۳

کد رایانه‌ای رشته‌ی مهارتی: ۶۱۷۰

نام استاندارد مهارت مبنا: مدیریت و برنامه‌ریزی امور خانواده

کد استاندارد متولی: ۷-۲۰/۱۲/۱/۳

شماره‌ی درس - نظری: ۵۰۸ - عملی: ۵۰۹

عنوان و نام پدیدآور: مدیریت خانواده [کتاب‌های درسی] شاخه‌ی کار دانش زمینه‌ی خدمات گروه تحصیلی هنر/.../

مؤلفان: زهرا افشاری، مانده رعنائی فر، فریبا زمانی؛ برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش.

مشخصات نشر: تهران: گویش نو، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ج ۲.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۸۴-۳۷-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر استاندارد مهارت مبنا: مدیریت و برنامه‌ریزی امور خانواده، کد استاندارد متولی: ۱۲/۱/۳-۷-۲۰، شماره‌ی درس نظری: ۵۰۸ و شماره‌ی درس عملی: ۵۰۹ است.

یادداشت: مؤلفان جلد دوم شهین ایروانی، ربابه نوری و مریم ابن تراب می‌باشند.

موضوع: اقتصاد خانواده

موضوع: خانه‌داری - مدیریت

شناسه افزوده: افشاری، زهرا، ۱۳۶۱-

شناسه افزوده: زمانی، فریبا

شناسه افزوده: ایروانی، شهین، ۱۳۴۱-

شناسه افزوده: ابن تراب، مریم، ۱۳۵۰-

شناسه افزوده: نوری، ربابه

شناسه افزوده: رعنائی فر، مانده

شناسه افزوده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. دفتر تألیف و برنامه‌ریزی درسی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹/م ۱۴۵/ TX

رده‌بندی دیویی: ۵۰۸/ک ۳۷۳

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۶۹۰۴۲

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

همکاران محترم و دانش‌آموزان عزیز:

پیشنهادها و نظرهای خود را درباره‌ی محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره‌ی ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه‌ریزی و تألیف
آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.
پایم‌نگار (ایمیل) tvoccd@roshd.ir
وب‌گاه (وب‌سایت) www.tvoccd.medu.ir

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش
عنوان و کد کتاب: مدیریت خانواده (۱)، ۶۱۳/۶

بخش اول: مهارت‌های مدیریتی و برنامه‌ریزی در خانواده - تألیف مانده رعنائی فر
بخش دوم: مهارت‌های توانایی تنظیم بودجه در خانواده و مدیریت هزینه‌های آن - تألیف دکتر زهرا افشاری
بخش سوم: مهارت‌های توانایی شناخت خانواده و نیازهای آن - تألیف فریازمانی

مجری: انتشارات گویش نو

شماره‌ی درس نظری: ۵۰۸ - عملی: ۵۰۹

مؤلفان: زهرا افشاری، مانده رعنائی فر، فریازمانی

ویراستار فنی: مهدی پدram، ناصر تکمیل همایون

ویراستار ادبی: حسین داوودی

صفحه‌آرا: آمنه درویش، مریم موسوی

تصویرگر: سپیده بزرگ‌فلاح (پیمانه مهارتی اول)

تیراژ: ۱۰۰۰

محتوای این کتاب در دومین جلسه‌ی مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۰ کمیسیون تخصصی رشته‌ی مدیریت و برنامه‌ریزی خانواده شاخه‌ی کاردانش دفتر
برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش با عضویت خانم‌ها: دکتر بتول عطاران، محبوبه خلفی، مؤدبه سعیدی‌نژاد،
محمدرضا صادق پورسعید، نبی‌الله مقیمی و سید رحمان هاشمی تأیید شده است.

ناشر: انتشارات گویش نو (تهران: خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان وحید نظری شرقی - پلاک ۶۱ تلفن: ۵۰ - ۶۶۹۵۶۰۴۹، ۶۶۴۸۴۵۳۴)

وب‌سایت: www.bookgno.ir

چاپ: شوکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران

(تهران - کیلومتر ۱۷ جاده‌ی مخصوص کرج - خیابان ۶۱ "داروپخش" تلفن: ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۴۴۵/۶۸۴)

نظارت بر چاپ و توزیع: اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

تهران - ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۹ - ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۸۸۴۰۹۲۶۶، صندوق پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت: www.chap.roshd.ir

حق چاپ محفوظ است.

چاپ اول ۱۳۹۰

ISBN: 978-600-5084-37-5

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۸۴-۳۷-۵

به نام آنکه هستی نام از او یافت

کاروان فرهنگ و تمدن بشری آن چنان در حال پیشرفت و رشد و تعالی است که لحظه‌ای درنگ، رسیدن به این قافله را ناممکن می‌سازد و از آنجائی که آینده هر جامعه‌ای بستگی به تعلیم و تربیت جوانان آن جامعه دارد، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش سعی دارد با بهره‌گیری از منابع غنی و پربار دینی و آموزه‌های اصیل اسلامی و ملی، تغییر و تحولی مبتنی بر روش‌های نوین علمی و تکنولوژی روز دنیا در کتاب‌های درسی بوجود آورد.

در این راستا انتشارات گویش نو افتخار تألیف و آماده‌سازی تعدادی از این کتاب‌ها را بر عهده داشته و با همراهی استادان کوشا و نظارت دقیق و ارشادی اعضای کمیسیون‌های تخصصی برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش این وظیفه‌ی خطیر را به انجام رسانده است.

در پایان ضمن قدردانی از زحمات مولفان عزیز، خوشحال می‌شویم که مدرسان محترم، هنرآموزان و هنرجویان گرامی با ارائه پیشنهادهای سازنده خود و ارسال آن به دفتر انتشارات، ما را در غنا بخشیدن این متون و بالا بردن کیفیت چاپ‌های بعدی یاری نمایند.

انتشارات گویش نو

راهنمای استفاده از پودمان

از آن جا که دختران امروز، مادران فردای جامعه خواهند بود، به دست آوردن مهارت های لازم در زمینه ی مدیریت و برنامه ریزی خانواده برای داشتن خانوادۀ ی سالم و توسعه ی اجتماعی و اقتصادی کشور نقش به سزایی خواهد داشت. به همین منظور، رشته ی مهارتی "مدیریت و برنامه ریزی خانواده" در شاخه ی کاردانش کوشیده است با افزایش توانمندی دختران در خصوص برنامه ریزی امور خانواده، خود اشتغالی و تأسیس کارگاه های خانگی، افزایش خوداتکائی و اعتماد به نفس و ارتقای سطح سلامت خانواده، به این مهم بپردازد.

"مدیریت و برنامه ریزی امور خانواده"، "مهارت های سالم زیستن" و "هنر در خانه" سه استاندارد مهارتی این رشته هستند که بر اساس آن ها مجموعه ای به هم پیوسته از پودمان های مهارتی تهیه و تنظیم شده است. مجموعه ی پودمان های استاندارد "مدیریت و برنامه ریزی امور خانواده"، هنرجو را قادر می سازد براساس نیازهای خانواده و با توجه به درآمد و شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، برنامه ریزی امور خانوادۀ ی خود را بر عهده گیرد، توازن در دخل و خرج را رعایت کند و از عهده ی تعلیم و تربیت فرزند بر آید. هم چنین، بهره گیری از حقوق خود و خانواده و برقراری روابط سالم انسانی و اخلاقی را دنبال کند.

مجموعه ی پودمان های استاندارد "مهارت های سالم زیستن" هنرجو را قادر می کند، مهارت های لازم را برای تأمین سلامت خانواده در زمینه های مختلف بهداشتی مانند بهداشت فردی، بهداشت محیط، بهداشت مواد غذایی، بهداشت روانی، نظام عرضه ی خدمات بهداشتی و درمانی، بهداشت مادر و کودک، بهداشت بلوغ، بهداشت سالمندان، کمک های اولیه، حوادث خانگی، شناسایی برخی بیماری ها مراقبت از بیماران و آموزش بهداشت در محیط خانه و خانواده به کار بندند.

مجموعه ی پودمان های استاندارد "هنر در خانه"، هنرجو را قادر می کند مهارت های آشپزی، شیرینی پزی پذیرایی و میهمان، نگهداری لوازم خانگی و پرورش گل و گیاه را کسب کند و در منزل مورد استفاده قرار دهد. توصیه می شود برای استفاده از پودمان های مهارتی به منظور اجرای مطلوب آموزش ها به نکته های زیر توجه کنید:

- با مطالعه ی هدف کلی، فهرست وسایل و تجهیزات مورد نیاز، جدول زمان بندی و مهارت های پیش نیاز، برنامه ی آموزشی خود را تنظیم کنید.

- پیش آزمون‌های ابتدای هر واحد کار را بررسی کنید. این کار اطلاعات و مهارت‌های ورودی را ارزیابی می‌کند و برای شروع برنامه‌ی آموزشی بر انگیزه و تمرکز هنرجویان می‌افزاید.
- به انتظارات آموزشی هر واحد کار با مطالعه‌ی دقیق هدف‌های رفتاری توجه کنید.
- محتوای آموزشی هر واحد کار بر اساس روش‌های فعال یاددهی - یادگیری و با توجه به هدف‌های رفتاری تدوین شده و شامل پرسش‌های انگیزشی، فعالیت‌های عملی، مباحث نظری، جدول‌ها، نمودار و تصاویر مرتبط با موضوع است.
- به منظور افزایش بازدهی آموزشی توصیه می‌شود کارهای عملی فردی و گروهی (بازدید، تحقیق، تمرین عملی و...) را در کنار مطالعه‌ی مطالب نظری انجام دهید.
- در هر واحد کار مطالبی تحت عنوان "بیش تر بدانید" گنجانده شده است که مطالعه‌ی آن صرفاً برای کسب اطلاع بیش تر توصیه می‌شود و جزء برنامه‌ی آموزشی نیست.
- در هر واحد کار، نکته‌هایی با اهمیت بیش تر، با عنوان "توجه"، توجه "نکته" و "آیا" طراحی شده تأکیدی بر اهمیت آن مطالب است.
- در پایان هر واحد کار، چکیده‌ی آزمون‌های پایانی نظری و عملی برای ارزش‌یابی بخش‌های نظری و عملی مطرح شده است.
- پاسخ‌نامه‌ی پیش آزمون و آزمون پایانی نظری هر کار در بخش پیوست‌ها آمده است. توصیه می‌شود به منظور ارزیابی میزان یادگیری محتوای هر واحد کار ابتدا به پرسش‌ها پاسخ دهید، بعد به پاسخ‌نامه مراجعه کنید. چنانچه پاسخ‌دهی شما به آزمون پایانی رضایت بخش نبود، پیش از آغاز واحد بعدی مجدداً آن را مطالعه کنید.
- در بخش پیوست‌ها پس از معرفی منابع مؤلف یا مؤلفان، بخش دیگری نیز با عنوان "برای مطالعه‌ی بیش تر" آمده است. در این بخش کتاب‌ها، نرم افزارها و پایگاه‌های اینترنتی که به یادگیری بیش تر هنرجو کمک می‌کند، معرفی شده‌اند. چنانچه این منابع برای هر واحد کار متفاوت باشد، در پایان آن واحد ذکر می‌شود.
- امیدواریم که هنرجویان عزیز در به دست آوردن مهارت‌های لازم علاقه‌مندانه بکوشند، تا در آینده مادرانی آگاه، خانواده‌هایی سالم و صاحبان فرزندان تندرست باشند.

فهرست مطالب

پودمان مهارتی اول

توانایی مدیریت و برنامه ریزی در خانواده

۲	مقدمه
	واحد کار اول: آشنایی با مفهوم مدیریت در خانواده
۴	هدف‌های رفتاری
۴	پیش‌آزمون
۵	۱-۱ تعریف مدیریت
۶	۱-۲ تعریف مدیریت در خانواده
۶	۱-۳ وظایف مدیر
۸	۱-۴ سه ابزار کلیدی مدیران موفق خانواده
۹	۱-۵ مهارت‌های مدیریت
۱۲	آزمون پایانی نظری

واحد کار دوم: آشنایی با اصول برنامه ریزی در مدیریت امور خانواده

۱۴	هدف‌های رفتاری
۱۴	پیش‌آزمون
۱۵	۱-۱ فلسفه و ضرورت برنامه ریزی
۱۵	۲-۱ تعریف برنامه ریزی
۱۶	۲-۲ انواع برنامه ریزی در خانواده
۱۸	۲-۳ مدیریت زمان

- ۲-۵ آشنایی با نحوه برنامه ریزی امور منزل برای مادران شاغل ۲۱
- ۲-۶ اصول برنامه ریزی ۲۳
- آزمون پایانی نظری ۲۴

واحد کار سوم: آشنایی با اصول سازماندهی هدایت و رهبری در خانواده

- هدف‌های رفتاری ۲۶
- پیش آزمون ۲۶
- ۳-۱ اهمیت تقسیم کار ۲۷
- ۳-۲ نحوه تقسیم کار در خانواده ۲۷
- ۳-۳ رهبری در خانواده ۲۸
- آزمون پایانی نظری ۲۹

واحد کار چهارم: آشنایی با فرآیند تصمیم‌گیری در مدیریت خانواده

- هدف رفتاری ۳۱
- پیش آزمون ۳۱
- ۴-۱ مراحل تصمیم‌گیری ۳۲
- ۴-۲ اصولی که باید در تصمیم‌گیری رعایت شود ۳۳
- ۴-۳ آموختن از تجربیات ۳۴
- آزمون پایانی نظری ۳۷

واحد کار پنجم: آشنایی با اصول و نحوه کنترل و نظارت بر امور منزل

- هدف‌های رفتاری ۳۹
- پیش آزمون ۳۹
- ۵-۱ مفهوم ارزشیابی نظارت و کنترل در خانواده ۴۰
- ۵-۲ مراحل و شرایط نظارت و کنترل در خانواده ۴۰

- ۴۱ ۵-۳ ارزشیابی امور منزل پس از اجرا
- ۴۲ ۵-۴ ارزشیابی عملکرد
- ۴۵ ۵-۵ مدیریت بهره گیری از وسایل ارتباط جمعی
- ۴۶ آزمون پایانی نظری
- ۴۸ پاسخنامه آزمون های پایانی
- ۵۲ منابع برای مطالعه بیشتر

www.ketab.ir

مهارت توانایی تنظیم بودجه در خانواده و مدیریت هزینه های آن

واحدکاراول: آشنایی با مفهوم بودجه و بودجه بندی در خانواده

- ۵۶ هدفهای رفتاری
- ۵۶ پیش آزمون
- ۵۷ ۱-۱ تعریف بودجه ی خانواده
- ۵۷ ۱-۲ تعریف مدیریت بودجه ی خانواده
- ۵۸ ۱-۳ دوره ی تنظیم بودجه ی خانواده
- ۵۹ ۱-۴ اجزای تشکیل دهنده ی بودجه ی خانواده
- ۶۱ ۱-۵ سبد مصرفی خانواده
- ۶۵ ۱-۶ ارتباط خانواده با منابع مالی
- ۶۷ ۱-۷ حالت های مختلف بودجه ی خانواده
- ۶۷ ۱-۸ مقدمه ای بر مدیریت بودجه ی خانواده
- ۶۸ ۱-۹ تنظیم بودجه ی فردی
- ۶۹ ۱-۱۰ مزایای بودجه بندی در خانواده
- ۶۹ ۱-۱۱ آشنایی با اصول و روش های بودجه بندی در خانواده
- ۷۰ چکیده
- ۷۱ آزمون پایانی نظری واحد کار دوم
- ۷۱ آزمون پایانی عملی واحد کار دوم

واحد کار دوم: هدفهای خانواده

- ۷۳ هدفهای رفتاری
- ۷۴ پیش آزمون
- ۷۵ ۲-۱ تعیین هدفها
- ۷۵ ۲-۲ تبدیل هدفها به هدفهای مالی

- ۲-۳ تقسیم هدف‌ها به هدف‌های فرعی ۷۵
- ۲-۴ تعیین نقشه ی رسیدن به هدف ۸۰
- ۲-۵ چگونگی تعیین هدف مشترک در خانواده ۸۱
- ۲-۶ تعیین حد مطلوب پس انداز ۸۲
- ۲-۷ راه های ترغیب خانواده به پس انداز ۸۳
- چکیده ۸۴
- آزمون پایانی نظری واحد کار دوم ۸۵
- آزمون پایانی عملی واحد کار دوم ۷۱

واحد کار سوم: پیش بینی درآمدها و هزینه های آینده ی خانواده

- هدف های رفتاری ۸۷
- پیش آزمون ۸۷
- ۳-۱ روش محاسبه ی درآمد ماهانه ۸۸
- ۳-۲ روش محاسبه ی هزینه های ماهانه ۹۰
- ۳-۲ ریز کردن هزینه های گذشته ۹۳
- ۳-۴ برگزاری جلسه ی خانوادگی برای تنظیم هزینه ها ۹۴
- چکیده ۹۶
- آزمون پایانی نظری ۹۷
- آزمون پایانی عملی ۹۷

واحد کار چهارم: پی گیری و به روز کردن هزینه های خانواده

- هدف های رفتاری ۹۹
- پیش آزمون ۹۹
- ۴- چگونگی پی گیری هزینه ها ۱۰۰
- ۴-۱ زمان وارد کردن هزینه ها ۱۰۰
- ۴-۱ وظایف مدیر خرج ۱۰۰

۱۰۳	۴-۴ به روز کردن بودجه
۱۰۴	۴-۵ کنترل حساب پس انداز
۱۰۶	۴-۶ ارزیابی بودجه
۱۰۷	چکیده
۱۰۷	آزمون پایانی نظری واحد کار اول
۱۰۷	آزمون پایانی عملی واحد کار اول

واحد کار پنجم: زندگی بر مبنای بودجه ی جدید در خانواده

۱۱۰	هدف های رفتاری
۱۱۰	پیش آزمون
۱۱۱	۵-۱ چگونگی کاهش انواع هزینه ها
۱۱۹	۵-۲ روش های پرداخت
۱۲۱	چکیده
۱۲۱	آزمون پایانی نظری
۱۲۱	آزمون پایانی عملی

واحد کار ششم: مدیریت بدهی در خانواده

۱۲۴	هدف های رفتاری
۱۲۵	پیش آزمون
۱۲۶	۶-۱ مفهوم بحران مالی
۱۲۶	۶-۲ نشانه های بحران مالی
۱۲۷	۶-۳ مدیریت بحران مالی در خانواده
۱۳۰	۶-۴ تسویه ی بدهی
۱۳۱	۶-۵ راه های پیش گیری از بحران مالی
۱۳۲	چکیده

۱۳۳	آزمون پایانی نظری
۱۳۳	آزمون پایانی عملی
	واحد کار هفتم: مدیریت پس انداز در خانواده
۱۳۵	هدف‌های رفتاری
۱۳۶	پیش آزمون
۱۳۷	۷-۱ آشنایی با مفهوم پس انداز در خانواده
۱۴۰	۷-۲ دلایل پس انداز کردن در خانواده
۱۴۰	۷-۳ میزان پس انداز در خانواده
۱۴۱	۷-۴ راه های افزایش پس انداز
۱۴۳	۷-۵ رواج عادت پس انداز خانواده
۱۴۴	۷-۶ آشنایی با روش های پس انداز در خانواده
۱۴۶	۷-۷ نحوه ی تخصیص پس انداز
۱۴۷	۷-۸ عوامل مؤثر بر موفقیت
۱۴۸	چکیده
۱۴۸	آزمون پایانی نظری
۱۴۸	آزمون پایانی عملی

واحد کار هشتم: چرخه ی موفقیت

۱۵۰	هدف‌های رفتاری
۱۵۰	پیش آزمون
۱۵۱	۸-۱ مراحل چرخه ی موفقیت
۱۵۲	۸-۲ وظایف مشاور اقتصادی خانواده
۱۵۳	۸-۳ آرایه ی آزمون تناسب مالی
۱۵۴	چکیده
۱۵۵	آزمون پایانی نظری

آزمون پایانی عملی ۱۵۵

پیوست‌ها

پاسخ‌نامه های پیش آزمون‌ها ۱۵۳

پاسخ‌نامه های آزمون های پایانی نظری ۱۵۳

منابع و مآخذ ۱۵۷

www.ketab.ir

۱۶۳	هدف‌های رفتاری
۱۶۴	پیش‌آزمون واحد کار اول
۱۶۵	مقدمه
۱۶۵	۱-۱ مفهوم خانواده
۱۶۵	۱-۲ ازدواج
۱۶۶	۱-۳ اهمیت خانواده
۱۶۸	۱-۴ کارکرد خانواده
۱۶۹	۱-۵ ساختار خانواده
۱۷۱	۱-۶ مفهوم فرهنگ
۱۷۲	۱-۷ مفهوم عرف و آداب و رسوم
۱۷۲	۱-۸ آداب و رسوم رایج در ایران
۱۸۱	چکیده
۱۸۲	آزمون پایانی نظری واحد کار اول
۱۸۲	آزمون پایانی عملی واحد کار اول

۱۸۴	هدف‌های رفتاری
۱۸۴	پیش‌آزمون واحد کار دوم
۱۸۵	۲-۱ مفهوم نیاز و سلسله مراتب آن
۱۸۵	۲-۲ نیازهای فیزیولوژیک یا جسمی
۱۸۶	۲-۲-۱ نیازهای روانی
۱۸۶	۲-۲-۲ نیازهای اقتصادی

- ۱۸۸ ۲-۵- نیازهای اجتماعی
- ۱۹۰ ۲-۶- آشنایی با نحوه‌ی نیازسنجی خانواده
- ۱۹۲ ۲-۷- آشنایی با مهم‌ترین مراکز اجتماعی
- ۱۹۶ چکیده
- ۱۹۶ آزمون پایانی نظری واحد کار دوم
- ۱۹۶ آزمون پایانی عملی واحد کار دوم

پیوست‌ها

- ۱۹۶ پاسخ‌نامه‌های پیش آزمون‌ها
- ۱۹۶ پاسخ‌نامه‌های آزمون‌های پایانی نظری
- ۱۹۸ منابع و مآخذ
- ۱۹۹ برای مطالعه‌ی بیشتر